

Regional indelning – tre nya län (SoU 2016:48)

Dnr Fi2016/02568/K

Inledning

Laxå kommun har av regeringen beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

I Örebro län har det funnits en aktiv dialog mellan landstinget/regionen, kommunerna, de politiska partierna och andra intressenter.

Laxå kommun delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på de frågeställningar som gäller *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Inledningsvis vill Laxå kommun uttrycka sin uppskattning över det öppna arbetssätt som Indelningskommittén valt; genom en bred dialog har berörda löpande kunnat tillföra fakta och argument som bidragit till en bra diskussion och ett välformulerat delbetänkande. Laxå kommun tillsammans med Region Örebro ser fram mot att fortsatt också få möjlighet att bidra till kommitténs arbete inför slutbetänkandet.

Ja till Svealands län och landsting 2019

Laxå kommuns sammanvägda bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län är att det finns objektiva bärande skäl för att genomföra förslaget och att det medför bestående fördelar i enlighet med indelningslagens krav.

Laxå kommun instämmer i att den föreslagna geografin för Svealands läns landsting, i en nationell avvägning, är en god utgångspunkt för det kommande landstinget. Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län bildar ett nytt län och ett nytt landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Laxå kommun ser fram mot att få vara en del av det arbetet.

Laxå kommun hade dock gärna sett att nuvarande Värmlands län fanns med i den föreslagna Region Svealand utifrån nedanstående skäl.

Under mer än 20 år har staten, näringslivet och civilsamhället successivt omorganiserat sig i regioner större än dagens små län. Det har lett till en oacceptabel asymmetri, som gör att de tre stora länen har andra förutsättningar än de 18 mindre länen. Reformeringen av samhällsorganisationen på regional nivå behöver fullföljas.

Frågan har diskuterats under lång tid. Genom utredningar, dialoger och remissvar, t ex på Ansvarskommitténs betänkande, har en majoritet av berörda intressenter ställt sig bakom behovet av en reform. Laxå kommuns delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Laxå kommun delar kommitténs analys att sex jämnstarka regioner, med kapacitet att bedriva en aktiv regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare är rätt väg att gå.

Regeringen bör vara tydlig och i kommande proposition lägga fast att Sverige på regional samhällsnivå senast år 2023 **ska** vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter **ska** följa denna indelning.

Kommunerna som medspelare

Kommunernas insatser och betydelse såväl inom det regionala utvecklingsarbetet som inom välfärdsområdet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Detta är en viktig och central fråga som måste diskuteras och beslutas av det nya landstinget i samråd med kommunerna. Denna process måste genomföras parallellt med att det nya landstinget tar form, så att samspelet mellan kommuner och landsting synliggörs i den nya organisationen.

Laxå kommun menar att de förutsättningar som kommer att gälla i Svealands län sätter ramarna för hur samspelet mellan landsting och kommuner ska byggas upp. De utvärderingar som gjorts i Västra Götalandsregionen visar att mindre kommuner fått ett större inflytande i den större regionen. I det nya landstinget är samspelet med kommunerna, inte minst de små, en av de viktigaste uppgifterna för att skapa legitimitet och gemensam utvecklingskraft. Likaså måste de skilda förutsättningarna i de olika delarna av det nya länet beaktas.

Laxå kommun vill också understryka behovet av att hitta en effektiv och klok lösning på de mellankommunala utvecklingsfrågor som i Örebro län i dag delvis har Region Örebro län som plattform.

God granne

Svealands län kommer att gränsa till samtliga föreslagna län utom Skåne/Blekinge. Detta gör att det är väsentligt att bygga upp goda grannrelationer inom alla samhällsområden.

Laxå kommuns konstaterar att Svealands län kommer att ha den för länet sannolikt viktigaste tillväxtfaktorn – Stockholm – utanför länet. Detta kommer att kräva speciella arrangemang för att koppla samman Svealands län med Stockholms län inom t ex infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och arbetsmarknad.

Södra och västra delen av nuvarande Örebro län kommer i enlighet med kommitténs förslag även i fortsättningen ha gräns mot ett annat län, Östergötland och Västra Götaland inkluderande nuvarande Värmlands län. Laxå kommun anser att det är av största vikt att framtida länsgränser inte ska utgöra ett hinder för människors, företags och kommunernas möjligheter till samverkan och utveckling.

Hälso och sjukvården behöver en större organisation

Hälso- och sjukvårdens framtida utmaningar kommer att kunna hanteras på ett bättre sätt i större demokratiskt styrda landsting än i dagens samverkansnämnder. De förhandlingslösningar som nämnden kan åstadkomma är inte tillräckligt kraftfulla för att åstadkomma den önskvärda utvecklingen.

Regionens storlek är viktig för möjligheten att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den hhögspecialiserade vården. Ökad kunskap, demografisk förändring och ökade krav från medborgarna innebär att vården framöver också kommer att behöva genomföra stora investeringar.

Små landsting har ett litet befolkningsunderlag och därmed en för liten ekonomi för att klara dessa framtida stora investeringsbehov. I dessa och andra välfärdsfrågor är samspelet med kommunerna en viktig framgångsfaktor.

Varför inte sjukvårdsregionerna?

Indelningskommittén landar i sin samlade bedömning i att Sverige bör delas in i sex större regioner. Laxå kommun delar denna uppfattning.

Kommittén skriver bland annat "*Vi bygger vidare på de samverkansmönster som har vuxit fram inom olika samhällsområden.*" Laxå kommun menar att kommittén tillmätt denna utgångspunkt allt för liten vikt.

Ett av de mest grundläggande samarbeten som utvecklats under lång tid är de storregionala sjukvårdsregionerna. Hälso- och sjukvården kommer även framöver att vara den helt dominerande verksamheten inom de föreslagna landstingen. Kommitténs förslag gör att befintliga samverkansmönster bryts i fyra av de sex tilltänka nya landstingen med omfattande administrativa och ekonomiska konsekvenser. Laxå kommun anser att kommittén gravt underskattat de omställningskostnader som blir effekten av att i större delen av Sverige frångå nuvarande samverkansgeografi inom hälso- och sjukvården.

När det gäller effekterna av kommitténs förslag om ett Svealands län utan Värmland finner Laxå kommun delbetänkandet motsägelsefullt. Kommittén skriver att det inte finns några lagstiftningsmässiga hinder för att genom avtal och fri rörlighet bibehålla nuvarande flöden från Värmland liksom den verksamhetsförlagda utbildningen för studenterna på läkarutbildningen vid Örebro universitet. För att upprätthålla forskning och utveckling som grund för en läkarutbildning vid ett universitet behöver det även i framtiden bedrivas högspecialiserad vård i anknytning till utbildningen.

Kommittén verkar komma till slutsatsen att en Svealandregion som inkluderar Värmland egentligen är den bästa lösningen för hälso- och sjukvården. Andra överväganden och prioriteringar har uppenbarligen lett till att kommittén föreslår att Värmlands län bör ingå i det nya Västra Götalands län. Laxå kommun delar inte kommitténs bedömning i detta avseende.

Stärkt kapacitet för forskning och utveckling

Det föreslagna Svealands län kommer att innehålla många starka företag, lärosäten och en hälso- och sjukvård med sammantaget en betydande forsknings- och utvecklingskapacitet. Genom ett strategiskt och systematiskt utvecklingsarbete inom det nya länet kommer en kraftsamling av resurser att främja en hållbar tillväxt än bättre än i dagens mindre län och landsting.

Laxå kommun anser att detta ger ökade möjligheter att stärka näringslivets utveckling i hela det nya länet.

Demokratin kan utvecklas

En av de viktigaste utgångspunkterna för en fortsatt reformering är, som kommittén tydligt redovisar, att gå från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan. Dagens

gränsöverskridande beslutsformer inom t ex sjukvårdsregionerna och infrastrukturplaneringen kommer att i allt väsentligt ersättas av beslut i ett direktvalt fullmäktige. Detta är ett viktigt steg för att stärka demokratin.

Vi är väl medvetna om de utmaningar som en större geografi innebär. De förtroendevalda måste vara tillräckligt många, representativa och geografiskt spridda för att skapa en bred kontaktyta gentemot kommuner, näringsliv, civilsamhälle och enskilda medborgare. Organisering med nämnder och beredningar som, inom sina mandat, får ansvar för geografiska delar av det nya länet kan bidra till närhet och tydliga kopplingar till det nya landstinget.

Laxå kommun menar att större regioner innebär att det nya landstinget i Svealand får en kraftfullare röst nationellt och internationellt. Det nya länet får också en ökad samlad kapacitet när det gäller att t ex skapa effektiv sjukvård och kollektivtrafik och att uppnå önskade resultat.

Landstinget ska ha det regionala utvecklingsansvaret

Ett viktigt skäl för Laxå kommun att bejaka bildandet av nya län är att den politiska nivån i form av de nya landstingen även fortsättningsvis får statens förtroende att leda det regionala utvecklingsarbetet och ta det territoriella ansvaret. Laxå kommun tillstyrker Indelningskommitténs förslag om att det är landstingen som ska ha det regionala utvecklingsansvaret. Enligt kommittén ska landstingen framöver åläggas detta ansvar. Laxå kommun menar att detta är ett klokt förslag som tydliggör att detta uppdrag kommer från staten.

Kommunernas insatser och betydelse i det regionala utvecklingsarbetet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Större och bredare uppdrag

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har visat att den regionala politiska nivån är både beredd och kapabel att axla ansvar som traditionellt funnits i staten.

Laxå kommun samt Region Örebro län är villiga att föra en dialog med regeringen om att få möjlighet att på regional politisk nivå och med stöd från lokal politisk nivå ta ansvar för frågor inom fler politikområden. Vi menar att infrastruktur i vägar, järnvägar och bredband, delar av arbetsmarknadspolitik, delar av landsbygdsprogrammet, utbildningspolitiken, forskningsfinansiering och ett vidgat ansvar för den nationella delen av kulturpolitiken är exempel på ansvarsområden som **ska** decentraliseras från stat till landsting.

Flerkärnig förvaltningsstruktur

I det nya länet kommer såväl landstingets förvaltningsorganisation som länsstyrelsen och berörda sektorsmyndigheter med regional organisering att behöva välja lokaliseringssorter. Laxå kommun menar att samtliga dessa processer bör ske i ett sammanhang. Även om olika organ fattar formella beslut så bör i första hand regeringen och kommande indelningsdelegerade föra nära överläggningar för att bästa resultat ska uppnås.

Finansieringsprincipen gäller

Finansieringsprincipen ska gälla också en reform som denna. De merkostnader som uppkommer enligt förslaget ska enligt Laxå kommuns uppfattning finansieras av staten. Det är inte rimligt att de förändringar som genomförs genom riksdags- och regeringsbeslut ska belasta den del av befolkningen som finns i det föreslagna Svealand. Vi förutser att staten för dialog med de kommande landstingen om att tillföra ytterligare resurser för att underlätta processen.

Klargör roller på regional nivå

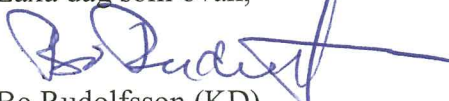
Kommittén måste i sitt fortsatta arbete söka lösningar för att dels ge de nya landstingen ett tydligt mandat att leda utvecklingen inom sitt territorium och dels säkerställa att myndigheterna, inklusive länsstyrelsen, ges en ny roll på den regionala spelplanen. Vår uppfattning är att nya roller, samspel och samverkan måste utformas med utgångspunkt i den nya situationen. Från Laxå kommun välkomnar vi en fortsatt öppen och framåtsyftande dialog med kommittén och de inblandade landstingen i denna centrala fråga under det kommande arbetet.

Nytt begrepp i stället för landsting?

Begreppet region är etablerat för de landsting som övertagit det regionala utvecklingsansvaret, inte minst i Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Numera är det endast vid allmänna val som begreppet landsting används för den regionala politiska nivån.

För Svealands län skulle det som kommittén benämner Svealands läns landsting i stället med detta förslag komma att heta Region Svealand.

Laxå dag som ovan,

Bo Rudolfsson (KD)
Kommunstyrelsens ordförande

Harry Lundin
Kommunchef

§ 136 – Remiss - Regional indelning - tre nya län Dnr KS 2016-204

En kommitté har på uppdrag från regeringen arbetat fram ett förslag på en ny indelning av län och landsting. Resultatet av kommitténs arbete står att läsa i betänkandet SOU 2016:48. Laxå kommun har av regeringen beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkande.

Laxå kommun ska enligt kommitténs förslag ingå i det nya Svealands län/landsting.

Laxå kommun ställer sig positiv till Indelningskommitténs förslag till indelning av län och landsting.

Ajournering

Mötet ajourneras 15.33-15.44.

Yrkanden

Ylva von Scheele (M) yrkar att Laxå kommun ställer sig negativa till indelningskommitténs förslag till indelning av län och landsting och lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Klas-Göran Vilgren (V) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga, som han yrkar bifall till.

Sara Pettersson (MP), Bo Rudolfsson (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till yttrande.

Propositionsordning

Ordförande finner att det finns tre förslag till yttrande, förvaltningens, Ylva von Scheeles (M) samt Klas-Göran Vilgrens (V), som han ställer mot varandra. Ordförande finner att förvaltningens förslag bifallits.

Votering begärs

Ordförande utser förvaltningens förslag till huvudförslag och ställer Ylva von Scheeles (M) förslag mot Klas-Göran Vilgrens (V) förslag för att utse ett motförslag. Ordförande finner att Klas-Göran Vilgrens (V) förslag utses till motförslag.

Justerare signatur	Utdragsbestyrkande
--------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

Votering begärs

Ordförande ställer de båda förslagen mot varandra. Ordförande finner att de båda förslagen får samma röstetal och lämnar som ordförande sin utslagsröst på Ylva von Scheeles (M) förslag.

Detta innebär att förvaltningens förslag är huvudförslag och Ylva von Scheeles (M) förslag är motförslag.

Följande propositionsordning fastställs. De som röstar på förvaltningens förslag röstar ja och de som röstar på Ylva von Scheeles förslag röstar nej.

Voteringen utfaller med 8 ja-röster, 1 nej-röst och 2 som avstår. Omröstningsprotokoll biläggs protokollet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Remissvar angående ny regional indelning
- Förslag till remissvar - Regional indelning - tre nya län
- Remiss -Regional indelning - tre nya län Remissinstanser (SOU 2016:48)
- Remiss Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48)

Beslut

Laxå kommun ställer sig positiv till Indelningskommitténs förslag till indelning av län och landsting och antar förvaltningens förslag yttrande som sitt eget. Yttrandet biläggs protokollet.

Reservation

Ylva von Scheele (M) reserverar sig mot beslutet att tillstyrka förslaget att ingå i den nya regionindelningen. Dessa allvarliga följder påverkar i största grad även Laxå enligt vårt yttrande varför vi tycker att det är helt självklart att förslaget till den nya storregionen Svealand skall avslås från Laxås kommunstyrelse.

Klas-Göran (V) reserverar sig mot förslaget till yttrande till förmån för eget förslag.

Justerare signatur	Utdragsbestyrkande
--------------------	--------------------

Voteringslista: §136**Ärende:** Remiss - Regional indelning - tre nya län, KS 2016-204

Voteringslist(or)

Votering 1

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bo Rudolfsson(KD), ordförande	X		
Anette Schön(KD), ledamot	X		
Ylva von Schéele(M), ledamot		X	
Nils-Olof Tivemyr(C), ledamot	X		
Gunnar Tingö(L), ledamot			X
Sara Pettersson(MP), vice ordförande	X		
Tommy Holmquist(S), 2:e vice ordförande	X		
Kenth Gustafson(S), ledamot	X		
Therese Magnusson(S), ledamot	X		
Klas-Göran Vilgren(V), ledamot			X
Eva Hermansson(S), ersättare	X		
Resultat	8	1	2

Laxå 29 september 2016

Finansdepartementet

Regional indelning – tre nya län (SoU 2016:48)

Dnr Fi2016/02568/K

Inledning

Laxå kommun har av regeringen beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

I Örebro län har det funnits en aktiv dialog mellan landstinget/regionen, kommunerna, de politiska partierna och andra intressenter.

Laxå kommun delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på de frågeställningar som gäller *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Inledningsvis vill Laxå kommun uttrycka sin uppskattning över det öppna arbetssätt som Indelningskommittén valt; genom en bred dialog har berörda löpande kunnat tillföra fakta och argument som bidragit till en bra diskussion och ett välformulerat delbetänkande. Laxå kommun tillsammans med Region Örebro ser fram mot att fortsatt också få möjlighet att bidra till kommitténs arbete inför slutbetänkandet.

Ja till Svealands län och landsting 2019

Laxå kommuns sammanvägda bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län är att det finns objektivt bärande skäl för att genomföra förslaget och att det medför bestående fördelar i enlighet med indelningslagens krav.

Laxå kommun instämmer i att den föreslagna geografin för Svealands läns landsting, i en nationell avvägning, är en god utgångspunkt för det kommande landstinget. Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län bildar ett nytt län och ett nytt landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Laxå kommun ser fram mot att få vara en del av det arbetet.

Laxå kommun hade dock gärna sett att nuvarande Värmlands län fanns med i den föreslagna Region Svealand utifrån nedanstående skäl.

Under mer än 20 år har staten, näringslivet och civilsamhället successivt omorganiserat sig i regioner större än dagens små län. Det har lett till en oacceptabel asymmetri, som gör att de tre stora länen har andra förutsättningar än de 18 mindre länen. Reformeringen av samhällsorganisationen på regional nivå behöver fullföljas.

Frågan har diskuterats under lång tid. Genom utredningar, dialoger och remissvar, t ex på Ansvarskommitténs betänkande, har en majoritet av berörda intressenter ställt sig bakom behovet av en reform. Laxå kommuns delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Laxå kommun delar kommitténs analys att sex jämnstarka regioner, med kapacitet att bedriva en aktiv regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare är rätt väg att gå.

Regeringen bör vara tydlig och i kommande proposition lägga fast att Sverige på regional samhällsnivå senast år 2023 **ska** vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter **ska** följa denna indelning.

Kommunerna som medspelare

Kommunernas insatser och betydelse såväl inom det regionala utvecklingsarbetet som inom välfärdsområdet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Detta är en viktig och central fråga som måste diskuteras och beslutas av det nya landstinget i samråd med kommunerna. Denna process måste genomföras parallellt med att det nya landstinget tar form, så att samspelet mellan kommuner och landsting synliggörs i den nya organisationen.

Laxå kommun menar att de förutsättningar som kommer att gälla i Svealands län sätter ramarna för hur samspelet mellan landsting och kommuner ska byggas upp. De utvärderingar som gjorts i Västra Götalandsregionen visar att mindre kommuner fått ett större inflytande i den större regionen. I det nya landstinget är samspelet med kommunerna, inte minst de små, en av de viktigaste uppgifterna för att skapa legitimitet och gemensam utvecklingskraft. Likaså måste de skilda förutsättningarna i de olika delarna av det nya länet beaktas.

Laxå kommun vill också understryka behovet av att hitta en effektiv och klok lösning på de mellankommunala utvecklingsfrågor som i Örebro län i dag delvis har Region Örebro län som plattform.

God granne

Svealands län kommer att gränsa till samtliga föreslagna län utom Skåne/Blekinge. Detta gör att det är väsentligt att bygga upp goda grannrelationer inom alla samhällsområden.

Laxå kommuns konstaterar att Svealands län kommer att ha den för länet sannolikt viktigaste tillväxtfaktorn – Stockholm – utanför länet. Detta kommer att kräva speciella arrangemang för att koppla samman Svealands län med Stockholms län inom t ex infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och arbetsmarknad.

Södra och västra delen av nuvarande Örebro län kommer i enlighet med kommitténs förslag även i fortsättningen ha gräns mot ett annat län, Östergötland och Västra Götaland inkluderande nuvarande Värmlands län. Laxå kommun anser att det är av största vikt att framtida länsgränser inte ska utgöra ett hinder för människors, företags och kommunernas möjligheter till samverkan och utveckling.

Hälso och sjukvården behöver en större organisation

Hälso- och sjukvårdens framtida utmaningar kommer att kunna hanteras på ett bättre sätt i större demokratiskt styrda landsting än i dagens samverkansnämnder. De förhandlingslösningar som nämnden kan åstadkomma är inte tillräckligt kraftfulla för att åstadkomma den önskvärda utvecklingen.

Regionens storlek är viktig för möjligheten att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den högspecialiserade vården. Ökad kunskap, demografisk förändring och ökade krav från medborgarna innebär att vården framöver också kommer att behöva genomföra stora investeringar.

Små landsting har ett litet befolkningsunderlag och därmed en för liten ekonomi för att klara dessa framtida stora investeringsbehov. I dessa och andra välfärdsfrågor är samspelet med kommunerna en viktig framgångsfaktor.

Varför inte sjukvårdsregionerna?

Indelningskommittén landar i sin samlade bedömning i att Sverige bör delas in i sex större regioner. Laxå kommun delar denna uppfattning.

Kommittén skriver bland annat "*Vi bygger vidare på de samverkansmönster som har vuxit fram inom olika samhällsområden.*" Laxå kommun menar att kommittén tillmätt denna utgångspunkt allt för liten vikt.

Ett av de mest grundläggande samarbeten som utvecklats under lång tid är de storregionala sjukvårdsregionerna. Hälso- och sjukvården kommer även framöver att vara den helt dominerande verksamheten inom de föreslagna landstingen. Kommitténs förslag gör att befintliga samverkansmönster bryts i fyra av de sex tilltänka nya landstingen med omfattande administrativa och ekonomiska konsekvenser. Laxå kommun anser att kommittén gravt underskattat de omställningskostnader som blir effekten av att i större delen av Sverige frångå nuvarande samverkansgeografi inom hälso- och sjukvården.

När det gäller effekterna av kommitténs förslag om ett Svealands län utan Värmland finner Laxå kommun delbetänkandet motsägelsefullt. Kommittén skriver att det inte finns några lagstiftningsmässiga hinder för att genom avtal och fri rörlighet bibehålla nuvarande flöden från Värmland liksom den verksamhetsförlagda utbildningen för studenterna på läkarutbildningen vid Örebro universitet. För att upprätthålla forskning och utveckling som grund för en läkarutbildning vid ett universitet behöver det även i framtiden bedrivas högspecialiserad vård i anknytning till utbildningen.

Kommittén verkar komma till slutsatsen att en Svealandregion som inkluderar Värmland egentligen är den bästa lösningen för hälso- och sjukvården. Andra överväganden och prioriteringar har uppenbarligen lett till att kommittén föreslår att Värmlands län bör ingå i det nya Västra Götalands län. Laxå kommun delar inte kommitténs bedömning i detta avseende.

Stärkt kapacitet för forskning och utveckling

Det föreslagna Svealands län kommer att innehålla många starka företag, lärosäten och en hälso- och sjukvård med sammantaget en betydande forsknings- och utvecklingskapacitet. Genom ett strategiskt och systematiskt utvecklingsarbete inom det nya länet kommer en kraftsamling av resurser att främja en hållbar tillväxt än bättre än i dagens mindre län och landsting.

Laxå kommun anser att detta ger ökade möjligheter att stärka näringslivets utveckling i hela det nya länet.

Demokratin kan utvecklas

En av de viktigaste utgångspunkterna för en fortsatt reformering är, som kommittén tydligt redovisar, att gå från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan. Dagens

gränsöverskridande beslutsformer inom t ex sjukvårdsregionerna och infrastrukturplaneringen kommer att i allt väsentligt ersättas av beslut i ett direktvalt fullmäktige. Detta är ett viktigt steg för att stärka demokratin.

Vi är väl medvetna om de utmaningar som en större geografi innebär. De förtroendevalda måste vara tillräckligt många, representativa och geografiskt spridda för att skapa en bred kontaktyta gentemot kommuner, näringsliv, civilsamhälle och enskilda medborgare. Organisering med nämnder och beredningar som, inom sina mandat, får ansvar för geografiska delar av det nya länet kan bidra till närhet och tydliga kopplingar till det nya landstinget.

Laxå kommun menar att större regioner innebär att det nya landstinget i Svealand får en kraftfullare röst nationellt och internationellt. Det nya länet får också en ökad samlad kapacitet när det gäller att t ex skapa effektiv sjukvård och kollektivtrafik och att uppnå önskade resultat.

Landstinget ska ha det regionala utvecklingsansvaret

Ett viktigt skäl för Laxå kommun att bejaka bildandet av nya län är att den politiska nivån i form av de nya landstingen även fortsättningsvis får statens förtroende att leda det regionala utvecklingsarbetet och ta det territoriella ansvaret. Laxå kommun tillstyrker Indelningskommitténs förslag om att det är landstingen som ska ha det regionala utvecklingsansvaret. Enligt kommittén ska landstingen framöver åläggas detta ansvar. Laxå kommun menar att detta är ett klokt förslag som tydliggör att detta uppdrag kommer från staten.

Kommunernas insatser och betydelse i det regionala utvecklingsarbetet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Större och bredare uppdrag

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har visat att den regionala politiska nivån är både beredd och kapabel att axla ansvar som traditionellt funnits i staten.

Laxå kommun samt Region Örebro län är villiga att föra en dialog med regeringen om att få möjlighet att på regional politisk nivå och med stöd från lokal politisk nivå ta ansvar för frågor inom fler politikområden. Vi menar att infrastruktur i vägar, järnvägar och bredband, delar av arbetsmarknadspolitiken, delar av landsbygdsprogrammet, utbildningspolitiken, forskningsfinansiering och ett vidgat ansvar för den nationella delen av kulturpolitiken är exempel på ansvarsområden som ska decentraliseras från stat till landsting.

Flerkärnig förvaltningsstruktur

I det nya länet kommer såväl landstingets förvaltningsorganisation som länsstyrelsen och berörda sektorsmyndigheter med regional organisering att behöva välja lokaliseringsorter. Laxå kommun menar att samtliga dessa processer bör ske i ett sammanhang. Även om olika organ fattar formella beslut så bör i första hand regeringen och kommande indelningsdelegerade föra nära överläggningar för att bästa resultat ska uppnås.

Finansieringsprincipen gäller

Finansieringsprincipen ska gälla också en reform som denna. De merkostnader som uppkommer enligt förslaget ska enligt Laxå kommuns uppfattning finansieras av staten. Det är inte rimligt att de förändringar som genomförs genom riksdags- och regeringsbeslut ska belasta den del av befolkningen som finns i det föreslagna Svealand. Vi förutser att staten för dialog med de kommande landstingen om att tillföra ytterligare resurser för att underlätta processen.

Klargör roller på regional nivå

Kommittén måste i sitt fortsatta arbete söka lösningar för att dels ge de nya landstingen ett tydligt mandat att leda utvecklingen inom sitt territorium och dels säkerställa att myndigheterna, inklusive länsstyrelsen, ges en ny roll på den regionala spelplanen. Vår uppfattning är att nya roller, samspel och samverkan måste utformas med utgångspunkt i den nya situationen. Från Laxå kommun välkomnar vi en fortsatt öppen och framåtsyftande dialog med kommittén och de inblandade landstingen i denna centrala fråga under det kommande arbetet.

Nytt begrepp i stället för landsting?

Begreppet region är etablerat för de landsting som övertagit det regionala utvecklingsansvaret, inte minst i Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Numera är det endast vid allmänna val som begreppet landsting används för den regionala politiska nivån.

För Svealands län skulle det som kommittén benämner Svealands läns landsting i stället med detta förslag komma att heta Region Svealand.

Laxå dag som ovan,

Bo Rudolfsson (KD)
Kommunstyrelsens ordförande

Harry Lundin
Kommunchef

Yttrande från Moderaterna i Laxå angående nya storregioner

Regional indelning – tre nya län (SoU 2016:48)

Indelningskommitténs förslag om nya storregioner är riktigt dåligt för Örebro län. Det försämrar för sjukvården, det försvårar för järnvägen och det riskerar både statliga jobb och sjukvårdsjobb i länet.

Örebro ska, enligt förslaget, bilda storregion tillsammans med Gävleborg, Dalarna, Västmanland, Sörmland och Uppsala län. I diskussionerna har det sagts att större regioner skulle underlätta för sjukvården, arbetsmarknaden och för kommunikationerna. För oss i Örebro län innebär förslaget istället försämringar på alla de tre områdena.

För sjukvården innebär det en mycket kraftig försämring. Örebro samarbetar sedan länge intensivt med Värmland inom ramen för Uppsala- Örebro sjukvårdsregion. Värmlands läns landsting köper mycket sjukvård både från Karlskoga lasarett och från USÖ, Universitetssjukhuset, i Örebro. För Karlskoga handlar det om sjukvård för ca 80 milj kronor och därmed en viktig del av underlaget för sjukhuset, inte minst för rollen som akutsjukhus. För USÖ handlar det om högspecialiserad sjukvård för ca 140 milj kronor.

Det innebär att Värmland köper ca 40% av den sålda högspecialiserade sjukvården vid USÖ. Det är patienterna från Värmland som ger den volym som är nödvändig för att bedriva högspecialiserad sjukvård vid USÖ.

Värmland köper lika mycket högspecialiserad vård som Dalarna, Västmanland och Sörmland ihop. Det innebär att patienterna från Värmland är en absolut nödvändig del för att klara uppdraget som högspecialiserat sjukhus, en roll som är ett krav för att bära läkarutbildning och status som universitetssjukhus. Förslaget innebär att Värmland i stället skulle höra till Västra Götalands sjukvårdsregion och att de värmländska patienter som behöver högspecialiserad sjukvård får åka till Göteborg i stället för Örebro. Möjligheterna att utveckla USÖ, ja till och med behålla nuvarande situation, skulle försämrars mycket kraftigt om förslaget går igenom.

Det finns de som hävdar att större regioner är nödvändiga för att klara sjukvården i framtiden. Om en mycket större organisation är nödvändig

skulle det synas redan nu, i resultaten från Stockholm, Västra Götaland och Skåne med mycket större organisationer än landets övriga landsting. Ligger de i topp när det gäller medicinsk kvalitet, medicinska resultat, effektivitet eller ekonomi? Svaret är Nej. De landsting som ligger bra till i de flesta jämförelser är Östergötland, Jönköping och Kalmar.

Eller har de stora regionerna lättare att rekrytera läkare, sjuksköterskor och andra medarbetare till sjukvården? Även här är svaret nej. Vi kan hoppas på att efter en ev. omorganisation i alla fall området väntetider skall förbättras. Men det beror på att Örebro idag hör till de sämsta i landet, med långa köer till vården. Inte heller här finns det något samband mellan storlek och resultat utan de landsting som har korta köer är de som aktivt jobbar med att korta väntetiderna.

En av de stora utmaningarna framöver är ett förbättrat omhändertagande av allt fler sjuka äldre. Det kräver ett tätare och bättre samarbete mellan den kommunalt finansierade äldreomsorgen och regionens sjukvård, både primärvård och specialistsjukvård. Det samarbetet underlättas inte av om sjukvården organiseras i en storregion som ska ha god kontakt med 64 kommuner.

Den föreslagna storregionen försvårar viktiga infrastruktursatsningar för länet.

Ett mycket viktigt projekt för vårt län är förbättrad järnväg och snabbtåg mellan Stockholm och Oslo, där spåren går direkt från Örebro mot Karlskoga, Kristinehamn och Karlstad. Det skulle göra resorna väldigt mycket snabbare och knyta ihop Västerås, Örebro och Karlstad till en gemensam arbetsmarknad. Med en gemensam region från Västmanland, över Örebro och med Värmland hade vi alla haft ett starkt gemensamt intresse av nya spår och nya tåg. Med det nya förslaget till storregioner blir det i stället två regioner efter stråket, och det blir regioner där fokus inte kommer att ligga efter sträckan Stockholm-Oslo. För Svealandsregionen blir det viktigare med både Dalabanan och trafiken norrut. För Västra Götaland är trafiken Oslo-Göteborg betydligt viktigare än trafiken Oslo-Stockholm. Det förefaller mycket osannolikt att Region Västra Götaland skulle prioritera tågtrafik Oslo-Karlstad-Stockholm framför Oslo-Göteborg-Köpenhamn. Den föreslagna storregionen försämrar möjligheterna för arbetstillfällen inom statlig förvaltning.

Örebro län har väldigt många arbetstillfällen inom statlig förvaltning, ca 5000 st. Möjligheterna att behålla och få nya statliga jobb till Örebro försämrars kraftigt av förslaget till Svealandsregionen. Örebro riskerar att bli av med huvuddelen av länsstyrelsen när man ligger i utkanten av den nya

storregionen. Den nya regionpolis-organisationen slås sönder och Örebros roll som huvudort riskeras. Örebro blir en utkantsstad i regionen där det blir avsevärt svårare att få nya förvaltningsuppdrag och jobb i både statlig och regional förvaltning.

Den föreslagna storregionen försvårar för demokratin.

Även om en ny storregion kommer att ledas av ett direktvalt fullmäktige kommer det att bli betydligt färre politiskt aktiva och avståndet mellan väljare och valda kommer att öka dramatiskt. Den nya storregionen blir väldigt stor, med 64 ingående kommuner, det är sannolikt att många kommuner kommer att sakna förtroendevalda i ett nytt storregionfullmäktige. Det blir långt mellan väljare och valda och långt mellan världens medarbetare och deras ledning. Det blir en utmaning både demokratiskt och för att klara en av de viktigaste uppgifterna för sjukvården, bättre vård för sjuka äldre.

Det är troligt att de mindre partierna inte kommer att få fullmäktigeledamöter i samtliga län vilket kan skapa problem med företräderskap. Risken är stor att politikerföraktet ökar när avståndet mellan väljare och valda ökar.

Vi ser att flera starka skäl talar för att förslaget till storregioner är riktigt dåligt för Örebro län och för Laxå kommun.

Med hänvisning till ovanstående avstyrker Laxå kommun förslaget till ny storregion Svealands län.

Moderata Samlingspartiet Laxå

Ylva von Scheele

Christofer Carlander

Särskilt yttrande

Vänsterpartiet Örebro län har länge haft uppfattningen att det räcker med Örebro län som en region. Vi har också länge haft uppfattningen att regional utveckling skall ligga på länsnivå, där man bäst vet hur statens pengar skall fördelas och användas på ett effektivt sätt för utveckling. Vi har sett det som en positiv utveckling när det regionala ansvaret från staten och länsstyrelsen överförts till den nuvarande Region Örebro län.

Ja till en mindre region

Vänsterpartiet Örebro län kan dock tänka sig något större regioner innehållande fler län. Vi föreslår därför en region bestående av Örebro län, Värmland, Västmanland och Sörmland, som ett alternativ. Vi tror det är mer givande med mindre län/regioner som samverkar/samarbetar med varandra. Utgångspunkten att skapa ett antal färre jämstarka regioner som ska konkurrera med varandra är inget som tilltalar Vänsterpartiet Örebro län.

Därför säger vi nej till Svealands län och landsting. Vänsterpartiet Örebro läns grundläggande bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län - att skapa ett nytt län bestående av nuvarande 6 län och 64 kommuner, med en befolkning på 1,9 miljoner - är ett dåligt förslag. När man dessutom lämnar Värmland utanför denna länsbildning blir förslaget det absolut sämsta alternativet. Slutsatsen av detta blir att Vänsterpartiet Örebro län säger nej till förslaget.

Vi vill lämna följande synpunkter oavsett om man inför Indelningskommitténs förslag eller väljer mindre regionbildningar.

Demokratiperspektivet

Indelningskommitténs anser att demokratin utvecklas genom att besluten går från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan i sitt förslag. Ja det kan vara sant att det blir mer transparent än idag i vissa beslut. Det blir färre politiker med ett region-/landstingsfullmäktige mot dagens 6 fullmäktige. Det kommer också att krävas att 64 kommuner skall känna sig delaktiga i den nya regionen. Avståndet mellan väljare och beslutande politiker kommer att öka. Vänsterpartiet Örebro län gör den bedömningen att huvudsidan i den nya indelningen blir att det demokratiska underskottet kommer att öka. Detta är den erfarenhet som kan dras från befintliga storregioner, där ett stort befolkningsunderlag och många kommuner leder till ett demokratiskt underskott.

Detta måste man beakta om nya regioner införs, hur motverkar man det demokratiska underskottet? Hur kommer medborgarperspektivet in i regionindelningen. Vi vill ha en stark lokal demokrati i hela landet där medborgarnas tillgång till grundläggande demokratiska rättigheter är

både tillgänglig och väl spridd. Sammanfattningsvis kan man säga att demokratifrågan inte är tillräckligt belyst i Indelningskommitténs förslag.

Hur valet till det nya regionfullmäktige går till är också avgörande för demokratiperspektivet. Vi förordar att val till landsting/regioner utförs genom valkretsarna för riksdagsvalet. Detta skulle medföra större möjligheter för att få en bredare representation och inte bara från de stora städernas valkretsar.

Den geografiska orättvisan riskerar att öka

En annan effekt av det demokratiska underskottet är att risken för att den politiska representationen från små kommuner försvinner och därmed färre politiker som förstår behoven i landsbygdskommunerna. Risken att den geografiska orättvisan kommer att öka är stor. Indelningskommitténs förslag innehåller 64 kommuner, varav 5 är riktigt stora med 98877 - 210126 invånare, sen varierar resten ned till den minsta kommunen från 57062 till 4472 invånare

Indelningskommitténs förslag saknar förslag på hur den geografiska orättvisan kommer att motverkas. På vilket sätt ska de mindre kommunerna delta och medverka i viktiga processer? Hur skall de mindre kommunerna värnas för att undvika kommunsammanslagningar? Kommunernas roll har inte belysts tillräckligt i Indelningskommitténs förslag.

Ytterligare ett sätt att motverka den geografiska orättvisan är att lokalisera den nya regionens olika organ på fler orter.

Hälso- och sjukvårdens finansiella problem löses inte med storregioner

Indelningskommitténs förslag bygger på att hälso- och sjukvården behöver en större organisation för att klara framtida finansiering och utveckling. Förespråkare för storregioner hävdar att storleken är viktig för möjligheterna att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den högspecialiserade vården.

Idag finns redan ett utvecklat samarbete i hälso- och sjukvårdsfrågor i den föreslagna regionen, där även Värmland ingår. Framför allt på området med högspecialiserad vård.

Vänsterpartiet Örebro län anser att bildandet av storregioner inte kommer att lösa det finansiella problemet för hälso- och sjukvård. Vi tror snarare på ett utökat statligt ekonomiskt ansvar för att få en likvärdig hälso- och sjukvård i hela landet.

Vi anser också att det finns stor risk för bildandet av storregioner kommer att minska närheten till akutsjukhus samt att primärvården drabbas negativt för dem som bor utanför de större kommuncentra. Den geografiska orättvisan ökar, vilket försvårar allas rätt till vård på lika villkor i hela landet. I detta perspektiv är det viktigt att samarbete/samverkan över regiongränser även efter en ny regionbildning kan fortsätta. Ur vårt lokalperspektiv är denna samverkan/samarbete med Värmland förmodligen avgörande för Karlskoga lasarets framtid.

Regionalt utvecklingsansvar

En avgörande anledning till att Vänsterpartiet Örebro län kan tänka sig en utvidgning av nuvarande region är att denna fortsatt får statens förtroende att leda det regionala utvecklingsarbetet och ta ansvaret för hela den geografiska regionen.

Tidsperspektivet för genomförande är orealistiskt

Tidsplanen att bilda Region Svealand redan 1 januari 2018 och det nya landstinget året efter är helt orealistiskt med tanke på allt som måste vara på plats, t ex ekonomiska förutsättningar (den nya regionen tappar redan från start 100 miljoner kr i skatteutjämningen). Hur påverkas samarbetet/samverkan med andra län/regioner, hur ska de 64 kommunerna hitta vettiga möjligheter för samverkan mm. Vad händer med de statliga verkens indelning, hur ska kollektivtrafiken organiseras osv.

Frågor är många, och tidsperspektivet är kort. Den demokratiska processen för förankring av ny organisation blir urusel med nuvarande tidsplan. Med erfarenhet av den korta tid som fanns för att

sjösätta den nuvarande regionbildningen i Örebro län anser Vänsterpartiet Örebro län att tidigast 2023 ska eventuellt beslut om ny regionindelning vara en verklighet.

Region nytt begrepp istället för landsting

Eftersom region är ett begrepp i vårt län där Region Örebro län övertagit utvecklingsansvaret, föreslår vi att region införs som begrepp istället för landsting om det blir nya indelningar av län.

Klas-Göran Vilgren
Klas-Göran Vilgren
Vänsterpartiet Lase^a